

Kernvormen

Als materiaal kunst wordt. Hard steen welft en vloeit. Geleefd hout wordt nieuw leven ingeblazen. Geschraagd papier krijgen doorzichten. Wanneer kundige en gevoelige handen het werkwoord manipuleren een positieve lading verlenen, ontstaan beelden die de grenzen van het materiaal opzoeken en oprekken.

De beelden van Sytske de Jong hebben binnen hun diversiteit één eigenschap gemeen. Het zijn vormen die zijn gereduceerd tot de kern. Er is geen ruimte voor overtollige lijnen, vlakken en volumes. De abstractie van de eerste aanblik blijkt vaak voortgesproten uit en herleidbaar naar het menselijk lichaam. Vrouwelijke rondingen vinden vertalingen in steen. Zacht wordt hard en toch weer zacht, streelbaar. Haar werk nodigt uit tot aanraking. Is het niet fysiek met de hand dan wel volgt het oog de tactiele huid.

Hoofd, hart en handen

Het atelier is tijdens het werk afgesloten voor de buitenwereld. Ongestoord en gefocust transformeert Sytske voelend én bedachtzaam de materie. Het materiaal speelt zeker een rol bij de bewerking en de te maken keuzes vooraf, maar zij bepaalt. Dat contrasteert met het principe dat een in het marmer al intrinsiek aanwezig beeld alleen maar bevrijd hoeft te worden. Sytske werkt uit wat ze eerder heeft geconcipieerd. Bepaalde (oer)vormen kunnen dan ook in verschillende materiële verschijningen worden geboren.

Een ontwerp behoudt tijdens het werkproces een zekere flexibiliteit, daar het schetsmatig tot stand komt en evenzo kan worden bijgestuurd. Zo ligt er bijvoorbeeld bij een steensculptuur in wording een kleimodel in de buurt. Het wordt vochtig gehouden om bij gelegenheid bij te kunnen werken, waarmee ook de grote stenen züs een wending neemt.

Het Duitse begrip 'Andachtsbild' krijgt een dubbele lading. Niet alleen het eindresultaat vraagt een zekere aandachtigheid van de beschouwer, ook de weg naar het einde toe – maar wanneer is een werk echt af...? – vraagt monnikenarbeid van de maker. Bij werken in steen betekent dat hakken, schuren, slijpen, polijsten en zoeten, waarbij het handwerk leidend is. De ruwe vorm wordt met de hand gehakt, de meeste tussenbewerkingen worden manueel uitgevoerd en de eindfase is voorbehouden aan de handen. De papieren structuren krijgen een analoge benadering. Construeren met pitriet, bekleden met papierpulp en flinterdun papier, en dan alternerend schurend wegnemen en toevoegen van materiaal.

Evolueren

Inspiratiebronnen zijn texturen en structuren in de natuur, de lichamelijke van vormen en de zintuiglijkheid van materialen. De subtiele glooiingen van vrouwenbillen, de openheid van de vulva – het woord alleen al heeft louter zachte letters – rijgen zich aaneen vanuit inkttekeningen naar reliëfs in hout en driedimensionaal werk in steen als albast en marmer. Binnen het oeuvre zijn familiale verbanden te leggen. De beeldtaal ontwikkelt geleidelijk, maar voortdurend. In elk beeld schuilt een vingerwijzing voor een volgende.

Bij het beeldend overtreden van de fysiek van steen – keihard wordt voor het oog kneedbaar als klei of vloeibaar als was – stuit Sytske toch op een beperking. Steen is niet transparant te krijgen. Sinds 2015 doet papier zijn intrede als tegenhanger. De open beelden zijn het antwoord op de zoektocht en het streven de in steen aangetroffen structuren bloot te leggen. In haar eigen woorden zijn ze "als een 'schim' van de beelden in steen, alsof het harde materiaal is verdwenen, met de kwetsbare papierstructuur als residu".

Voortkomende uit de rede, in nauwe samenwerking met de hartstocht, zijn haar handen de instrumenten van geest en ziel. Sensitief en sensueel gaan hand in hand. De beelden zijn de bekroning van haar zoektocht naar schoonheid en verstillings.

Sytske gaat voorbij haar bronnen. Ze wil maken wat er niet is. Haar beelden verbeelden niet, ze zijn.

Frank van der Ploeg (kunsthistoricus)